

the art competences of spiritual revival of the Ukrainian nation. The conducted theoretical research does not cover all the aspects of the problem and outlines the prospects for further research in maintaining a realization in the sphere of mastering of artistic competence.

Key words: *competence creative competence, patriotic education, a rural educational complex, patriotic values of the students, competence, the pupils, a pre-school age.*

УДК 378.147:371.13

А. М. Уварова

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ФОРМУВАННЯ РИТОРИЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ЕВРИСТИЧНОГО НАВЧАННЯ

У статті розглядається сутність понять «риторична майстерність», «евристика», «евристичне навчання». Зазначається про важливість оволодіння майбутнім учителем майстерністю усного слова як інструментом його професійної діяльності. Наголошується на необхідності застосування нових форм, методів і дидактичних технологій у професійній підготовці висококультурної особистості сучасного вчителя, представлено можливості формування риторичної майстерності майбутнього вчителя в умовах евристичного навчання, зокрема евристично-модульної технології.

Ключові слова: *риторична майстерність, професійна підготовка, професійна діяльність, майбутній учитель, інноваційні технології, еристика, евристичне навчання, творча діяльність, педагогічні умови, самореалізація особистості.*

Постановка проблеми. Основною метою державної політики в реформуванні вищої освіти є оновлення її змісту й організації навчально-виховного процесу відповідно до європейських і світових стандартів, створення умов для розвитку висококультурної особистості та творчої самореалізації кожного громадянина України. Серед низки важливих завдань реформування вищої освіти першорядним виступає підготовка висококваліфікованих фахівців, що майстерно володіють мистецтвом живого переконуючого слова й можуть навчити цьому мистецтву своїх вихованців. Потреба в підготовці такої особистості сучасного вчителя у вищих навчальних закладах пояснюється багатьма причинами: по-перше, низьким загальним рівнем мовленнєвої та риторичної культури в суспільстві, по-друге, недостатнім рівнем риторичної майстерності вчителя в реальних умовах професійної діяльності, що не завжди сприяє оптимізації навчально-виховного процесу; по-третє, недосконалою методикою та практикою риторичної підготовки у вищій педагогічній школі. Подолання цих причин ми вбачаємо у використанні нових методів, форм, науково обґрунтованих особисто орієнтованих освітніх технологій навчання, серед яких чільне місце посідає евристичне навчання.

Аналіз актуальних досліджень. Проблема словесного мистецтва не нова в науковій літературі. Існує достатнє коло наукових досліджень, у яких вивчались окремі аспекти цієї надзвичайно важливої проблеми. Серед них значна кількість робіт присвячена питанням культури мовлення (Н. В. Бабич,

Л. А. Введенська, Б. Н. Головин, С. І. Дорошенко, Т. В. Креч, Т. О. Ладиженська, Л. Г. Павлова, О. М. Семенов та ін.); психологічним аспектам мовлення у формуванні свідомості людини (Б. Г. Ананьєв, А. Р. Лурія, С. Л. Рубінштейн, І. О. Синиця та ін.); ролі розповідного слова в навчально-виховному процесі (О. М. Беляєв, Т. Байбара, Г. Ващенко, Л. Я. Зоріна, Ю. Л. Львова, А. С. Макаренко, В. О. Сухомлинський, К. Д. Ушинський, В. В. Шляхова, О. Г. Штепа та ін.) і специфіки дії живого слова в педагогічному спілкуванні (В. А. Кан-Калик, М. С. Пашкова, Н. В. Кузьміна).

Останнім часом увагу дослідників усе більше привертають питання педагогічної риторики (Л. І. Мацько, Г. К. Михальська, Г. М. Сагач, А. Й. Капська), зокрема формування риторичної культури та майстерності майбутніх учителів (Л. П. Аксьонова, Я. Б. Білоусова, Н. Б. Голуб, Т. В. Донська, О. Б. Залюбовська, А. Й. Капська, Г. М. Сагач, Л. П. Ткаченко, М. С. Хлебникова, Е. А. Юніна).

Мета статті – визначити особливості формування риторичної майстерності майбутнього вчителя в умовах евристичного навчання.

Виклад основного матеріалу. У процесі дослідження літературних джерел виявлено, що володіння риторичною майстерністю високо цінилося ще в античні часи. Недаремно на майстерності мовленнєвого мистецтва як засобу навчання й виховання мудрості та чеснот людини наголошував ще Платон. Учитель у той час стояв поруч із філософом, оратором, поетом, пророком, царем, був провісником правди, служив істині, добру, красі, майстерно володів ораторським мистецтвом і навчав йому своїх учнів. Авторитет учителя значною мірою залежав від рівня володіння живим словом, уміння ефективно, переконливо виступати публічно. Говорячи про загальний дух навчання й виховання того часу, Плутарх зазначав, що «дітей навчали говорити так, щоб у їх словах їдка гострота змішувалася з вишуканістю, щоб широкі промови спонукали до широких роздумів» [3].

На виняткову роль живого слова як інструменту діяльності вчителя вказують і численні праці вітчизняних учених-педагогів. Наголошуючи на незамінності живого, трепетного, хвилюючого слова вчителя, без якого немає школи, педагогіки, В. О. Сухомлинський стверджував, що «в руках вихователя слово – такий самий могутній засіб, як музичний інструмент у руках музиканта, як фарби в руках живописця, як різець і мармур у руках скульптора...», «...це найтонший різець, здатний доторкнутися до найніжнішої рисочки людського характеру» [6, 167]. Педагог вважав, що одним з обов'язкових умінь, необхідних кожному вчителю, вихователю незалежно від фаху, є «мистецтво говорити». Витонченість внутрішнього світу людини, шляхетність морально-емоційних відносин неможливо створити без високої словесної культури, майстерного володіння словом самого наставника.

Особливого значення володінню мовленням як засобу професійної діяльності надавав відомий педагог А. С. Макаренко, педагогічна

діяльність якого є зразком, прикладом майстерного використання мовлення як регулятора спілкування, встановлення взаєморозуміння з вихованцями. Він вважав, що вчитель повинен говорити так, щоб діти відчули в його словах волю, культуру, особистість наставника.

Не втратили значення сьогодні й думки А. П. Чехова, який свого часу підкреслював, що «...для інтелігентної людини погано говорити повинно б вважатися такою ж непристойністю, як не вміти читати й писати, і в справі освіти й виховання – навчання красномовству слід було б вважати неминучим» [10, 266].

Проведені нами дослідження й досвід роботи в середній і вищій школі свідчать, що не так багато сьогодні вчителів і педагогів, які з часів А. П. Чехова оволоділи мистецтвом красномовства. Більшість студентів відчуває утруднення грамотно, ясно та зрозуміло викладати власні думки письмово, не володіє вмінням вести конструктивний діалог, дискусію, аргументовано й переконливо відстоювати свою думку; зазнає труднощі в підготовці промови та відчуває страх під час її виголошення, а тому не наважується брати участь у публічних виступах; має недостатньо розвинені вміння й навички імпрізованого публічного монологічного мовлення. Отже, формування риторичної майстерності майбутніх учителів потребує серйозної риторичної підготовки, застосування нових форм, методів, освітніх технологій.

Риторичну майстерність сучасного вчителя ми розглядаємо як високий рівень володіння педагогом усним живим словом у різних ситуаціях навчально-виховного процесу з метою впливу на розумову та емоційну сфери учнів. Цей рівень володіння усним виразним словом забезпечуються глибокими теоретичними знаннями, практичними вміннями створювати в кожній конкретній ситуації своє мовлення. Значною мірою майстерність учителя залежить від його особистих якостей, які дають йому можливість діяти продуктивно, творчо, успішно розв'язувати поставлені завдання: надихати й мотивувати словом учнів, передавати знання, переконувати, викликати певні почуття, спонукати до позитивних вчинків і дій [7].

Серед нових форм і методів, дидактичних технологій у формуванні риторичної майстерності майбутніх учителів чільне місце посідає евристичне навчання. Сучасна психолого-педагогічна наука евристичне навчання вважає одним із способів стимулювання творчого саморозвитку, самореалізації студента [1; 2; 9].

Евристика як новий спосіб мислення та здобуття істини започаткував Сократ. У перекладі з грецького евристика («heyrisko») означає «відшукаю», «знаходжу», «відкриваю» трактується вченими і як методологічна наука про евристичну (творчу) діяльність у навчанні та професійній роботі, і як спеціальні методи навчання (сократична бесіда, мозковий штурм тощо) колективного розв'язування проблем [8, 108–109].

Сократична бесіда, створена відомим філософом, стала першоджерелом, першоосною евристичного навчання. Діяльність, що організовувалася Сократом, завжди приводила до створення нових продуктів: осмисленню предмета пізнання, виявленню суттєвих суперечностей, які треба розв'язати на шляху до нових знань, конструюванню дефініцій тощо. Така продуктивна діяльність трактувалася Сократом як «перехід з небуття в буття» і визначена ним поняттям «творчість» [4, 14].

За своєю сутністю такий дидактичний процес навчання, на думку його відомих дослідників В. І. Андреева, Б. І. Коротяєва, В. А. Хуторського, вважався протилежним поширеному й сьогодні «вивченню готових знань», тобто не притаманним традиційній системі навчання.

Найбільш повно науково-педагогічна концепція евристичного навчання представлена в дослідженнях В. А. Хуторського. Вона стосується організації навчальної діяльності учнів і вчителів середньої школи, проте може бути ефективно втілена й у практику роботи вищих навчальних закладів. За визначенням ученого, головною метою евристичного навчання є конструювання учнем сенсу, цілей, змісту навчання, а також процесу його організації [9, 9]. Результатом такої навчальної діяльності є створення учнями матеріалізованих освітніх продуктів у вигляді суджень, текстів, виробів тощо, а також зміни особистісних якостей учня, які розвиваються в навчальному процесі. Обидві складові освітнього продукту – матеріальний і особистісний – створюються одночасно й рівні за значенням.

Евристичне навчання як інноваційна технологія сьогодні успішно втілюється в практику вищих навчальних закладів. На кафедрі педагогічної творчості та освітніх технологій Сумського педагогічного університету імені А. С. Макаренка впроваджується евристично-модульна технологія навчання. Евристичне навчання з його широкими можливостями пошуку, евристичної та креативної діяльності органічно введено у відносно жорсткі організаційні рамки модульної технології з її чіткими етапами діяльності. Мета пізнавальних зусиль студентів у новій технології на відміну від традиційного навчання – це не оволодіння певними знаннями, вміннями, способами дії, а за допомогою цих необхідних і важливих для професії знань і вмінь створення власного творчого освітнього продукту. Такий підхід до навчання дає можливість кожному студентові самостійно обирати предмет, визначати мету й завдання роботи, знаходити методи, прийоми, засоби операційної та діагностичної діяльності. Результатом самостійної діяльності студентів можуть бути такі зовнішні освітні продукти: професійний проблемний твір за вивченим питанням, педагогічна розповідь, евристична бесіда, рецензія наукової або критичної статті, художнього твору, відгук на виставу або книгу, огляд періодики (художніх журналів) або літератури за обраною темою, модель диспуту чи дискусії, текст публічного виступу з актуальної для студента проблеми, сценарій колективної творчої справи, проект уроку чи

навчального модуля, схеми й таблиці, виробу, пристрої тощо. Для діагностики й оцінювання кожного з них розроблені критерії якості, за якими їх можуть оцінити і сам автор, і товариш, і експерт. Така діагностика дає можливість знайти резерви для покращення творчої діяльності студентів, вдосконалення самостійно створених продуктів.

Водночас із зовнішнім продуктом створюється і внутрішній, який являє собою досягнутий рівень професійно-творчої самореалізації особистості. Показниками такої самореалізації можна вважати достатній рівень розвитку мотивів до професійно-творчої діяльності; здібностей самостійного цілепокладання, виявлення й розуміння проблемної ситуації та її суперечностей; володіння механізмами й методами творчої діяльності; рівень розвитку здібностей уявляти, аргументувати, знаходити нове й оригінальне у процесі створення певного продукту, діагностувати досягнуте, давати йому адекватну оцінку, уміння вдосконалювати представлений продукт.

Самостійна діяльність студентів постійно підтримується та посилюється взаємодією з викладачами й товаришами. Вона відбувається на основі досконалого володіння культурою гуманістичного діалогу (М. М. Бахтін, І. М. Гапійчук, М. Д. Касьяненко, С. Ю. Курганов, Н. М. Тарасевич), що передбачає єдність дії та протидії (А. Н. Подьяков). У процесі творчого діалогу забезпечується не тільки емоційна підтримка, стимуляція та суттєва допомога студентам з боку викладача, але й припускається водночас толерантна, доброзичлива критика, вказівки на недоліки в роботі, невикористані студентом можливості, даються поради щодо способів удосконалення створеного продукту [5].

На всіх етапах евристично-модульного створюються необхідні умови для освоєння основних методів, способів і механізмів пізнавально-творчої діяльності, реалізації творчих здібностей майбутніх учителів, розвитку їх риторичних умінь.

Наприклад, на лекції студенти на основі прослуханої інформації, аналізу свого життєвого досвіду, евристичних запитань викладача створюють картину власних знань, уявлень про нову тему, яка щойно була предметом заняття. Після узагальнення наукової інформації студентам пропонується письмово дати короткі відповіді на проблемні запитання для закріплення й поглиблення теоретичних і емпіричних знань, знаходження своїх формулювань і тлумачень теорії. На практичному занятті проходить захист власних формулювань та аргументації певних теоретичних знань (понять, принципів, законів). Такі прийоми організації пізнавальної діяльності спрямовують студентів творчо осмислювати матеріал, шукати свої версії визначень понять, законів, фактів, подій, а також знаходити мовленнєві засоби для їх передачі. Під час захисту виконаних робіт звертається увага на вміння майбутніх учителів не тільки логічно,

послідовно викладати власні думки письмово, а й переконливо та аргументовано обстоювати їх під час обговорення.

На практичних заняттях під час написання педагогічної розповіді чи твору-роздуму, орієнтуючись на задані напрями роботи, студенти за власними вподобаннями обирають проблему, формулюють тему своєї роботи, проектують її план, зміст. Перед початком роботи автори знайомляться з показниками та критеріями зазначених робіт, що дає їм можливість корегувати і процес, і досягнуті результати. Так, наприклад, майстерна педагогічна розповідь вважається першоджерелом, незамінним складником риторичної культури вчителя й характеризується передачею власного бачення визначеної проблеми, свого ставлення до викладеного матеріалу, оригінальністю сюжетно-композиційної побудови; наявністю нової, незвичайної інформації для учнів; здатністю впливати на розум і почуття слухачів; досконалістю техніки виконання [7].

Створений освітній продукт, як правило, рецензується самим автором, товаришами, перевіряється викладачем відповідно до зазначених критеріїв, а також проходить етап авторського представлення й захисту. Під час презентації роботи звертається увага не тільки на її зміст, розкриття теми й основної ідеї, послідовний виклад власної думки, а й здатність автора передати власні думки слухачам, вплинути на їх розум і почуття, привернути увагу до обраної проблеми та зацікавити нею, доречність використання художньо-зображувальних засобів, емоційність і виразність мовлення й досконалість невербальних засобів спілкування (жестів, міміки). Після чого представлений освітній продукт оцінюється викладачем. У разі необхідності студент має право в установленій термін виправити виявлені недоліки, вдосконалити свою роботу та подати її для остаточної діагностики й оцінки.

У процесі вивчення методів творчої діяльності вчителя студентам пропонується створення моделі диспуту, евристичної бесіди, сценарію колективної творчої справи тощо. Майбутнім учителям також надається можливість обрати самостійно актуальне для них питання, проблему, або із запропонованих викладачем. Створені освітні продукти, як і попередні, мають свої критерії, які дають можливість визначити рівень виконаної роботи. Вони також презентуються її авторами й захищаються та оцінюються. У процесі конструювання та проведення диспуту майбутні вчителі вчать будувати тексти своїх доповідей (виступів), послідовно й логічно, грамотно викладати власні думки, переконливо аргументувати їх, уміти слухати й чути своїх опонентів, вести цивілізований діалог, приходити до конструктивного розв'язання суперечливого питання, толерантно, доброзичливо ставитися як до своїх прибічників, так і до опонентів.

Моделі диспуту, евристичної бесіди, сценарію колективної творчої справи можуть бути успішно реалізовані студентами на практичних заняттях, під час проходження педагогічної практики в школі.

У процесі евристичного навчання студенти працюють і над створенням доповідей, повідомлень та їх виголошенням на наукових конференціях, публічних промов на конкурсах ораторського мистецтва тощо. Під час роботи над цими продуктами майбутні вчителі, крім умінь самостійно працювати з науковою літературою, аналізувати її, робити певні узагальнення й висновки, набувають навички публічно представляти продукти своєї творчої діяльності. Презентуючи власні творчі доробки, вони мають психологічно налаштуватися на взаємодію з аудиторією, обрати свою манеру та стиль поведінки з характерними індивідуальними рисами, що виявляються в особливостях композиційної побудови виступу, вживання окремих мовно-зображувальних засобів, виразності й образній насиченості тексту, стильовій досконалості, мовній грамотності, у доцільному використанні елементів педагогічної техніки (жестів, міміки).

На основі якості виконаних освітніх продуктів складається оцінка навчальних досягнень студентів за семестр, рік. У кінцевому результаті такої роботи майбутні вчителі набувають умінь логічно, грамотно висловлювати власні думки, аргументовано доводити й обстоювати їх; використовувати у своєму мовленні різноманітні художньо-зображувальні засоби та жанрове багатство мови; володіти аудиторією; будувати розгорнутий монолог із фахової проблеми; вести конструктивний діалог; виголошувати промови будь-якого виду; аналізувати власні й чужі виступи; варіювати мімікою і жестами; формувати та вдосконалювати власний індивідуальний і неповторний стиль спілкування й манеру поведінки.

Висновки. У процесі проведеного дослідження встановлено, що евристична технологія навчання створює необхідні психолого-педагогічні умови для самореалізації здібностей і вмінь кожного студента, зокрема й риторичних, зростанню його духовно-творчого потенціалу, формуванню важливих для суспільства ціннісних орієнтацій особистості. Разом із тим, слід зазначити, що дидактичне значення евристичного навчання у процесі творчої самореалізації, саморозвитку студентів висвітлено фрагментарно й потребує подальшого вивчення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андреев В. И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности / В. И. Андреев. – Казань : Изд-во Казанского ун-та, 1988. – 238 с.
2. Андреев В. И. Эвристика для творческого саморазвития / В. И. Андреев. – Казань : Изд-во Казанского ун-та, 1994. – 286 с.
3. Голуб Н. Б. Значення дидактичної спадщини Квінтіліана для процесу формування культуромовної особистості вчителя / Н. Б. Голуб // Вісник Сумського державного університету. – Суми : СДУ, 2008. – С. 57–61.
4. Лазарев М. О. Евристичне навчання – інноваційний феномен креативної освіти / М. О. Лазарев // Педагогічна Сумщина. – 2008. – № 8. – С. 12–22.
5. Подьяков А. Н. Противодействие обучению и развитию как психолого-педагогическая проблема / А. Н. Подьяков // Вопросы психологии. – 1999 (а). – № 1. – С. 13–20.

6. Сухомлинський В. О. Слово про слово / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори : в п'яти томах. – Т. 5. – К. : Рад. школа, 1977. – С. 160–167.

7. Уварова А. М. Формування риторичної майстерності майбутнього вчителя : навч.–метод. посібник / А. М. Уварова. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2007. –132 с.

8. Устименко С. Український педагогічний словник / С. Устименко. – К. : Либідь, 1997. – С. 108–109.

9. Хуторской А. В. Дидактическая эвристика. Теория и технология креативного обучения / А. В. Хуторской. – М. : Изд-во МГУ, 2003. – 416 с.

10. Чехов А. П. Хорошая новость / А. П. Чехов // Полное собрание сочинений и писем : в 30 т. Сочинения : в 18 т. / АН СССР. Ин-т мировой лит. им. А. М. Горького. – М. : Наука, 1974–1982. Т. 16 : Сочинения. 1881–1902. – М. : Наука, 1979. – С. 266–267.

РЕЗЮМЕ

Уварова А. Н. Формирование риторического мастерства будущего учителя в условиях эвристического обучения.

В статье рассматривается сущность понятий «риторическое мастерство», «эвристика», «эвристическое обучение». Подчеркивается важность овладения будущим учителем мастерством устного слова как инструментом его профессиональной деятельности. Указывается на необходимость использования новых форм, методов, дидактических технологий в профессиональной подготовке высококультурной личности современного учителя, представлены возможности формирования риторического мастерства будущего учителя в условиях эвристического обучения, в частности эвристично-модульной технологии.

Ключевые слова: риторическое мастерство, профессиональная подготовка, профессиональная деятельность, будущий учитель, инновационные дидактические технологии, эвристика, эвристическое обучение, творческая деятельность, педагогические условия, самореализация личности.

SUMMARY

Uvarova A. The formation of rhetorical skills of a future teacher in the conditions of heuristic learning.

One of the important tasks of reforming higher education in Ukraine is training of highly qualified specialists skillfully mastered the art of living convincing word.

Among the new forms and methods of didactic technologies which are successfully implemented in the practice of higher education heuristic learning occupies a prominent place. The department of educational and creative educational technologies of Sumy state Pedagogical University named after A. S. Makarenko has implemented a heuristic modular technology of education at all stages which create the necessary conditions for the development of basic techniques, methods and mechanisms of cognitive creativity, the creative abilities of future teachers and develop their rhetorical skills.

According to the principles of heuristic learning each student is given an opportunity to choose the subject independently, identify the goals and objectives, finding the methods, techniques, tools and their organization. The result of the independent students' activity can be created by such external educational products, work on the problem of the studied subject, a teacher story, a heuristic discussion, a review or criticism of the scientific model of dispute, the draft of collective creative affairs, charts and tables, which summarize theoretical materials, products, devices and so on.

The created educational product usually passes a stage of the author's presentation and copyright protection. Then, if necessary, the students have the right within the prescribed period to correct the identified deficiencies, improve their work and submit it for final diagnosis and evaluation.

As a result such future teachers acquire skills fitting correctly to express their opinions, arguments. It is found out that heuristic technology training provides the necessary psychological and pedagogical conditions for self abilities and skills of each student, including rhetoric, his spiritual growth creativity, forming important social value orientations of the individual.

Key words: rhetorical skills, professional training, professional activity, a future teacher, innovative didactic technologies, heuristic, heuristic learning, a creative activity, the pedagogical conditions, self-realization of a person.

УДК 378

О. М. Чайка

Глухівський національний педагогічний
університет імені Олександра Довженка

ТВОРЧА САМОСТІЙНІСТЬ ЯК ОДНА З БАЗОВИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ

У статті аналізуються протиріччя трактування поняття «творча самостійність» у психолого-педагогічній і методичній літературі. Вивчення наукових джерел із даної проблеми дозволяє стверджувати, що дана дефініція не набула широкого використання у фаховій літературі. Автор підкреслює непересічну роль творчої самостійності як важливої якості майбутнього вчителя світової літератури, що забезпечує високу ефективність його особистісного та професійного зростання. Дається обґрунтування нової постановки проблеми.

Ключові слова: самостійність, творча самостійність, навчальна діяльність, базова якість особистості, професійна підготовка, майбутній учитель світової літератури.

Постановка проблеми. Сьогодні освітня політика держави спрямована на створення необхідних умов для розвитку та творчої самореалізації кожного громадянина України, що детермінується світовими цивілізаційними процесами. Для реалізації означеної мети слід насамперед сконцентрувати увагу на гуманістичній моделі розвитку освітнього процесу, основними параметрами якої є: залучення суб'єкта навчального процесу через діалог, самовираження, творчість, практичну діяльність, мовну комунікацію до самостійного пошуку істини, самоактивності у процесі професійного росту; створення умов для саморозвитку особистості. Особливого значення в цьому контексті набуває проблема розвитку творчої самостійності майбутнього фахівця, зокрема вчителя-словесника.

У сучасній освітній моделі підготовки вчителя світової літератури одне з головних завдань полягає в тому, щоб допомогти студентам зрости у творчій самостійності, переконати в здатності мислити творчо, самостійно орієнтуватись у сучасному інформаційному середовищі, навчити їх розуміти свої здібності й можливості через включення в самостійну творчу теоретично-практичну діяльність, забезпечити належні умови для професійної самоорганізації та самореалізації через активну комунікацію.